

Bakonyi Tájakon

Bakony

A fenyőfői ősfenyves

A Bakony hazánk legnagyobb kiterjedésű és legváltozatosabb morfológiájú hegysége, amely elnyúló dolomit- platóival, lomha hegyhátaival, meredek vulkáni kúpjaival, hol szelíd, hol sziklás falú patak völgyeivel egyaránt barangolásra csábít. A hegység fő tömegét ősmaradványszegény triász kori mészkő és dolomit alkotja, de az út során több helyen lehet Szent László pénzére lelni, és híresek a Kapolcs környéki vulkáni bazaltos kőzetek olivinbombái is.

A keletről érkezőt a Tési-fennsík és az ösküi román stílusú kerek templom, a nyugatról közelítő Sümeg és a Vár-hegyen trónoló vár, az északról jövőt Pápa városa, Szarvaskő, illetve Csesznek vára és Zirc fogadja. Délről mediterrán hangulatú medencék szegélyezik.

A hegyi túrákra indulhatunk

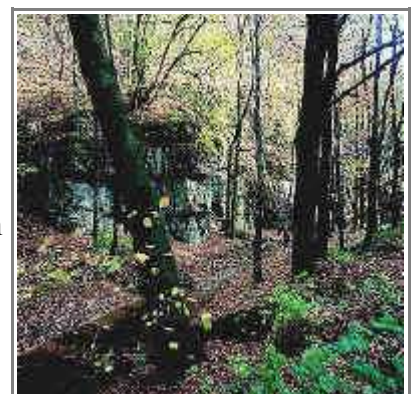
gyalogosan, kerékpárral, személyautóval, busszal egyaránt, de a Veszprém és Győr között közlekedő vasúttal is eljuthatunk a hegység szívébe, viaduktokon, alagutakon átszattogva, a vonatablakból szinte a fák ágait elérve, és az észak felé futó, bukdácsoló Cuha-patakban gyönyörködve.

A Bakony, a hajdan betyárokat bújtató rengeteg, ma is őrzi hatalmas bükk-, tölgy-, gyertyánoserdeit. Védett erdők közül a fenyőfői ősfenyves, és Európa második legnagyobb egyed-számú tisztáfa Szentgál közelében a legnevezetesebbek.

A hegység bővelkedik barlangokban, közülük a Likas- és Odvas-követ, a csatár-hegyi barlangot, a szentgáli Kőlikat és a Tési-fennsíkon található Alba Regiát említjük meg.

Jöttünk az erdőben szajkó riasztja a vadakat, a bokrok között ökörsem rebben, a bozótban feketerigó neszez, és az összefüggő erdőségek közepén ismét megjelent a holló. A fák, bokrok sűrűjében nappal vaddisznó, dímvad, szarvas és őz pihen, itt bújik meg a vadmacska, a pele, a vizekben a vidra.

A vadvirágok, így a hóvirág, ibolya, salamonpecsét, magyar szegfű, harangvirág, őszi kikerics szépségükkel gyönyörködtetnek, és évről évre jelzik az évszakok váltakozását, az idő múlását. Híres, védett területeik a Hódos-éri ciklámenes, a bakonygyepesi zergebogláros, a medvefűlkankalint őrző Esztergári-völgy.

A Cuha-patak völgye

Tavaszi tózike

Útjaink során gyűjthetünk kakukkfűvet göthösségünk enyhítésére – citromillatú változatával is megörvendeztetnek a Szentgál környéki rétek.

A galagonyavirág túlhajtott szívünket erősíti, az ezerjófű a gyomorlikőrök elengedhetetlen összetevője.

A rétek szegfűgombával, csiperkefélékkel, a fenyvesek rizikével, fenyővargányával, a sötét bükkösök, a bokros, árnyékos tölgyesek sárga rókagombával

várnak bennünket. De ne feledjük el zsákmányunkra a gombaszakértő áldását kérni fogyasztás előtt.

Egy rövid hívogatóba ennyi fér bele. Reméljük mégis elegendő lesz ahhoz, hogy útra kerekedjenek, felfedezzék a Bakony zezzugait, s hogy a turistautak ismét benépesüljenek a természetet járók táborával.

Téli túrán

Túraajavaslát

Étvágygerjesztőnek szánjuk e két túraútvonalat, melyeket jó szívvel ajánlunk „kezdőknek” is. A mozgékonyabbak kedvéért mindkettőhöz javaslunk hosszabb útvonal-változatot.

BAKONYNÁNA – Gaja-szurdok (4 km)

A Gaja-szurdok

Bakonynána déli faluvégén a településről kivezető műútról letérünk balra, Tés felé a „kék–” turistajelzésen, amely hamarosan kettéágazik. Balra folytatódik a „kék–” jelzés, ahol az elágazás után dolomitmurvás, földes úton haladunk ÉK-i irányban. Körülbelül 300 m megtétele után néhány házból álló épületcsoportot kerülünk meg É-ről, majd K-ről, miközben egy kissé csalános réten gázolunk át. Az út egy fekete fenyő-csoportnál vezet be az erdőbe, és a Gaja-patak bal partján, meredek kréta kori mészkőszurdok peremén csaknem egy szinten halad végig.

Az ösvény a bükkerdőben nyáron is kellemesen hűvös. Körülbelül másfél kilométernyi erdei séta után a szurdok kisebb lapálya szelődül,

ahol kiépített szalonnasütők várják a vándort; az erdőért életüket áldozókra az erdészemlékmű hívja fel figyelmünket.

A pihenő végén leszakadó magas mészkőfalak között a Római-fürdőként ismert vízesésben ömlik alá a víz. Alatta is találunk pihenésre időtöltésre, tűzrakásra alkalmas helyeket. A Bakonynánára történő visszatérésre a „kék–” és „kék+” jelzés egyaránt választható.

Hosszabb körtúra (12 km)

Római-fürdő – Gaja-völgy – Avar-sáncok – Jásd faluszél – Tés – Római-fürdő útvonalon.

AJKA – Parkerdő (3,8 km)

Túránk a Parkerdő bejáratánál levő parkolóból indul, ahol megtekinthetjük a Bányásmúzeumot, illetve az Őslény- és kőzettárat, s itt találjuk az egész évben nyitva tartó Park vendéglőt is. A „kék+” jelzésen haladunk a Köves-árok alján vezető erdészeti úton, a tőlünk jobbra eső hegyoldalon gyönyörű az öreg gyertyános bükkerdő. Az út jobb oldalán kisebb játszótér és focipálya, a baloldalon vállalati üdülők találhatók. Utunk során az 1909-es bányatűzben elhunyt 55 bányász tiszteletére emelt emlékhely előtt haladunk el. 800 méternyi séta után az erdészeti utat szekerút, ösvény váltja fel és öt vadgesztenyefa között áthaladva szalonnasütő hely és kis esőház vár bennünket. A turistaút egy fokozatosan mélyülő horhos alján vezet, 700 m megtétele után egy ritkás bükkösben jobbról csatlakozik a „S+” jelzés, ezen folytatjuk a sétát meredeken balra kanyarodva. 700 m folyamatos lassú kapaszkodás következik, amelynek során mintegy 60 m szintkülönbséget győzünk le.

Vaddisznódagonya mellett elsétálva fedezzük fel a régi nyiladékba vezető korhadó lépcsősort. A tető közelében derékszögben balra kanyarodva haladunk egy fiatalos, gyertyános bükkösben, majd egy régi benőtt irtást keresztezünk. A „S+” új felfestése 800 méternyi út után egy kisebb horhos alján vezetve torkollik a Köves-árokba, a túra elejéről már ismert vadgesztenyefák közelében. A horhos alja Szent László pénzével hintett, hol teljesen kimállottan gyűjthető, hol kőzetdarabokban lehet felfedezni. A séta teljes hosszában pihenőpadok és tűzrakó helyek várják a túrázót.

Bükkerdő

Hosszabb körtúra (9 km)

Parkerdő parkoló – Avar-sánc – Jókai-bánya – Pokollik-barlang – Szőke-forrás – Peres erdő – Köves-árok – Parkerdő parkoló útvonalon.

Jó időt, kellemes túrázást kívánunk!

Fontosabb települések

Zirc - légifelvétel

A Magas-Bakony szívében a Cuha-patak mentén fekszik a **Bakony „fővárosa”**: Zirc. Alapítása III. Béla nevéhez fűződik. A király francia ciszterciákat hívott, s a betelepült rend tagjai hozták létre bakonyi apátságukat. A franciáktól a XIII. század elején a porosz cisztercita szerzetesek vették át az irányítást. A múlt század végétől folyamatosan fejlődő nagyközség – a régió gazdasági és kulturális központja – 1984-ben városi rangot kapott.

A város és a látnivalók központját az apátsági épületegyüttes alkotja. A **barokk templom** alapkövét 1732-ben rakták le, lerombolva a XII. századi templom még álló falait. A húsz év alatt elkészült templom főoltárát és a jobb oldali mellékoltárt Maulbertsch Antal festményei díszítik, s az ő alkotása a kórus alatti boltozat freskója is. Imre király oltáralapításának emlékét őrzi a feliratos kő. A berendezés

fafaragványai – némelyik rácsozata aranyozott – igazi mestermunkák.

Reguly Antalnak a város nagy szülöttének nevét viseli az épületegyüttesben található **műemlékkönyvtár**. A 60 ezer kötetből álló gyűjtemény főként irodalmi, természettudományi, és művészettörténeti műveket tartalmaz, közöttük arab, sőt japán nyelvűeket is. Kuriózumnak számít a Kossuth Lajos által szerkesztett Pesti Hírlap összes példánya, a Petőfi Sándor által aláírt „Egyenlőségi Társulat Kiáltványa”, valamint a Schedel világkrónika ősnymtatványa.

Ugyanez az épület ad otthont a **Bakonyi Természettudományi Múzeumnak**. Az állandó kiállítás bemutatja a Bakony botanikai, zoológiai és geológiai kincseit.

A szintén Reguly nevét viselő **néprajzi múzeum** egy épületben található a „foglalkoztató házzal”, ahol a gyerekek és felnőttek betekintést nyerhetnek a fazekas-, szövő-, kosárfonó- és egyéb népi mesterségek műhelytitkaiba.

A zirci cisztercita apátság templomának főoltára

Számtalan turista keresi fel a Cuha patak által átszelt **arborétumot**. A természetvédelmi területen a sárga- és vörösfenyőtől a kínai mamutfenyőn át a kocsányos tölgyig számtalan ritka fafajta és növény kápráztatja el a látogatót.

A Szűz Mária mennybevitelét ábrázoló főoltárképet Franz Anton Maulbertsch festette 1754-ben. Az oltár és szobrai Pápán a pálosok műhelyében készültek 1755 előtt Dubniczay István kanonok pénzén.

Bakonybél a Magas-Bakony tájvédelmi körzet területén fekvő igen kedvelt kirándulóhely. Szépsége a természetrajongók ezreit vonzza az év minden szakában. A festői környezet mellett építészeti kincse az évezred elején István király által alapított **bencés kolostor**. A török időkben elpusztult kolostort az 1700-as évek első felében

építették újjá. A település a régi időktől napjainkig a bakonyi fafaragás központja.

Ganna falucskát a klasszicista stílusban épült **kereszttemploma** miatt érdemes felkeresni. A templom alatt található az Esterházy család kriptája, akik a római pantheon mására építették meg a templomot.

Farkasgyepű szubalpin klímája miatt az itt épült **tüdőszanatóriumban** keresnek gyógyulást a betegek. A falu előtt található a természetvédelmi területté nyilvánított kísérleti erdő, melyben a bükk természetes módon újul meg, nem szorul telepítésre.

A cseszneki vár

Ganna - felső templom

Csesznek a Magas- Bakony északi peremén terül el. A mészkővonulat éles gerincén áll a gótikus **cseszneki vár** maradványa. Vélhetően IV. Béla idejében épült, s urai között olyan neveket találunk, mint Szapolyai

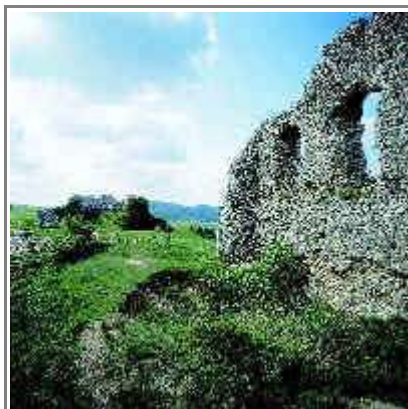
János, Török Bálint és Bethlen Gábor. A vár utolsó tulajdonosa az Esterházy família volt, s miután ők 1780-ban elköltöztek, az elhagyott várkastély állapota romlásnak indult. Az 1810-es földrengés, majd a tűzvész végső pusztulását okozta.

Magyarpolány falu a Nemzeti Örökség része. **Kálváriáját** 1770 körül építették öt stációval, melyekben közel életnagyságú faszobrok találhatók. A hegycsúcson lévő neogót kápolnát Weber zirci kőművesmester építette.

Műemlék **plébániatemplomát** Szent László király tiszteletére építették.

A magyarpolányi kálvária

Dönrönte vára

Döbrönte falu nevezetessége a klasszicista **római katolikus templom**, melynek főoltárát egyetlen márványtömbből faragták. A környéken áll a **szarvaskői vár**, ahol évente nagy sikerű várjátékokat rendeznek.

Eplény falucska sí- és szánkópályájáról ismert. A pályák megvilágíthatók, így a **téli sportok** szerelmesei késő estig síelhetnek.

